

**VIEŠOJO SAUGUMO TARNYBOS PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
VADAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL VIEŠOJO SAUGUMO TARNYBOS PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
DARBUOTOJŲ MATERIALINĖS ATSAKOMYBĖS SĄLYGŲ NUSTATYMO IR
PADARYTOS TIESIOGINĖS MATERIALINĖS ŽALOS ATLYGINIMO
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2019 m. birželio 13 d. Nr. 47V-485

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 38 ir 43 straipsniais, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 32 ir 38 straipsniais, Lietuvos Respublikos darbo kodekso 151 – 156 straipsniais:

1. T v i r t i n u Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos darbuotojų materialinės atsakomybės sąlygų nustatymo ir padarytos tiesioginės materialinės žalos atlyginimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d u Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos struktūrinių padalinių vadovams užtikrinti, kad su šio įsakymo 1 punktu patvirtintu tvarkos aprašu būtų pasirašytinai supažindinti pavaldūs statutiniai ir karjeros valstybės tarnautojai bei darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

3. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vado 2017 m. gruodžio 28 d. įsakymą Nr. 47V-1308 „Dėl papildomų vidaus kontrolės priemonių, kurios užtikrintų Viešojo saugumo tarnyboje prie Vidaus reikalų ministerijos regresinių ieškinių pateikimą teismams per nustatytus terminus, aprašo patvirtinimo“.

4. S k e l b i u šį įsakymą Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos interneto svetainėje.

Tarnybos vadas

v. t. gen. Ričardas Pocius

PATVIRTINTA
Viešojo saugumo tarnybos prie
Vidaus reikalų ministerijos
vado 2019 m. 06-13 d.
įsakymu Nr. 47V-485

**VIEŠOJO SAUGUMO TARNYBOS PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
DARBUOTOJŲ MATERIALINĖS ATSAKOMYBĖS SĄLYGŲ NUSTATYMO IR
PADARYTOS TIESIOGINĖS MATERIALINĖS ŽALOS ATLYGINIMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos darbuotojų materialinės atsakomybės sąlygų nustatymo ir padarytos tiesioginės materialinės žalos atlyginimo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) reglamentuoja Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Tarnyba) statutinių, karjeros valstybės tarnautojų, darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai) materialinės atsakomybės sąlygų nustatymo ir Tarnybai padarytos tiesioginės materialinės žalos atlyginimo tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos:

2.1. **Materialinė atsakomybė** – Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute (toliau – Statutas), Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme (toliau – Valstybės tarnybos įstatymas), Lietuvos Respublikos darbo kodekse (toliau – Darbo kodeksas) atitinkamai numatyta statutinio valstybės tarnautojo, karjeros valstybės tarnautojo, darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį turtinė prievolė, atsirandanti, kai Tarnybos darbuotojas padaro tiesioginę materialinę žalą Tarnybai ar kitaip pažeidžia Tarnybos turtinius interesus neatlikdamas savo pareigų arba jas atlikdamas netinkamai ir kuri yra taikoma siekiant, kad teisės pažeidėjas padengtų (pinigais arba natūra) Tarnybai padarytus nuostolius visiškai arba įstatymų nustatytu dydžiu.

2.2. **Tiesioginė materialinė žala** – Tarnybos darbuotojo neteisėta kalta veika tiesiogiai padarytas neigiamas poveikis Tarnybos turtiniams interesams (toliau – žala).

2.3. **Tarnybos turtas** – Tarnybos naudojamas ilgalaikis ir trumpalaikis materialusis, nematerialusis, biologinis turtas, kurio sąvoka pateikta Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos materialinių ir nematerialinių vertybių priėmimo, saugojimo, išdavimo, vidinio judėjimo bei paslaugų ir darbų priėmimo tvarkos aprašo, patvirtinto Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vado 2018 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 47V-1061, 2.1 – 2.5 papunkčiuose (toliau – turtas).

3. Kitos apraše vartojamos sąvokos atitinka Statute, Valstybės tarnybos įstatyme, Darbo kodekse, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose ir kituose poįstatyminiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

4. Tarnybos darbuotojų materialinės atsakomybės sąlygos, ribos bei atlyginimo tvarka reglamentuojamos atitinkamai Statuto, Valstybės tarnybos įstatymo, Darbo kodekso nuostatose.

5. Tarnyboje tyrimas dėl žalos padarymo fakto, kalto dėl žalos padarymo asmens ir žalos dydžio nustatymo (toliau – tyrimas) atliekamas vadovaujantis atitinkamai Darbo kodekso, Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 977 „Dėl Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams tvarkos aprašo patvirtinimo“, Tarnybinių patikrinimų atlikimo,

tarnybinių nuobaudų vidaus tarnybos sistemos pareigūnams skyrimo ir panaikinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vidaus reikalų ministro 2019 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 1V-142 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2019 m. sausio 15 d. įsakymo Nr. 1V-55 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto įgyvendinimo“ pakeitimo“, nuostatomis.

6. Tais atvejais, kai žalos padarymo faktas paaiškėja atliekant tarnybinių patikrinimą, kartu gali būti išspręstas ir darbuotojo, kurio atžvilgiu atliekamas tarnybinis patikrinimas, materialinės atsakomybės taikymo šio aprašo nustatyta tvarka klausimas.

II SKYRIUS

MATERIALINĖS ATSAKOMYBĖS ATSIKADIMO SĄLYGOS IR ATVEJAI

7. Tarnybos darbuotojų materialinė atsakomybė atsiranda esant visoms šioms sąlygoms:

7.1. Tarnybai padaryta žala;

7.2. žala padaryta darbuotojo neteisėta veika;

7.3. yra priežastinis ryšys tarp neteisėtos veikos ir žalos atsiradimo;

7.4. yra darbuotojo (pažeidimą padariusio asmens) kaltė;

7.5. darbuotojas ir Tarnyba teisės pažeidimo metu buvo susiję tarnybos ar darbo santykiais;

7.6. žala padaryta atitinkamai vykdant nustatytas funkcijas (Statuto 43 straipsnio 2 dalis), atliekant viešojo administravimo veiklą ir (arba) padedant valstybės ar vietos valdžią įgyvendinantiems asmenims vykdyti jiems nustatytas funkcijas (Valstybės tarnybos įstatymo 38 straipsnio 2 dalis), atliekant darbo pareigas (Darbo kodekso 151 straipsnis).

8. Tarnybos darbuotojas privalo atlyginti žalą, atsiradusią dėl:

8.1. turto netekimo ar jo vertės sumažėjimo, sugadinimo;

8.2. medžiagų poreikvojimo;

8.3. baudų ir kompensacinių išmokų, kurias Tarnyba sumokėjo dėl Tarnybos darbuotojo kaltės;

8.4. išlaidų, susidariusių dėl sugadintų daiktų;

8.5. kitokių tarnybos ar darbo taisyklių pažeidimo.

III SKYRIUS

INFORMACIJOS APIE PADARYTĄ ŽALĄ FIKSAVIMAS

9. Tarnybos turtą naudojantis darbuotojas, sužinojęs, pastebėjęs jo sugadinimą, sunaikinimą ar praradimą arba pats apgadinęs, sunaikinęs, praradęs jį, nedelsdamas apie šią situaciją (toliau – įvykis) žodžiu informuoja tiesioginį vadovą ir surašo įstaigos vadovui tarnybinių pranešimą, kuriame išsamiai aprašo įvykio aplinkybes.

10. Įstaigos vadovas, aprašo 9 punkte nurodytą tarnybinių pranešimą, rezoliucija nukreipia įstaigos struktūrinio padalinio, atsakingo už turto apskaitą, vadovui, įstaigos struktūrinio padalinio, organizuojančio aprūpinimą turtu, vadovui, taip pat paveda atitinkamam Tarnybos struktūriniam padaliniiui ar komisijai (toliau – tyrimą atliekantis subjektas) patikslinti gautą informaciją arba atlikti tyrimą. Tyrimas nepradedamas, o pradėtas nutraukiamas, kai nustatoma, kad žalą turtui neteisėtais veiksmais (tyčiais ar neatsargiais veiksmais) padarė tretysis asmuo.

11. Tyrimą atliekančiam subjektui informaciją žalos dydžiui nustatyti pagal kompetenciją teikia Tarnybos Finansų ir apskaitos skyrius ir kiti Tarnybos struktūriniai padaliniai ir (ar) specialistai (toliau – specialistai).

12. Tyrimą atliekantis subjektas, nustatydamas atlygintinos žalos dydį, privalo atsižvelgti į šias aplinkybes:

12.1. teisės pažeidimo, kuriuo tiesiogiai padaryta žala, pobūdį;

12.2. prarasto turto ar turto, kurio vertė sumažėjo, vertę, atskaičius nusidėvėjimą, natūralų sumažėjimą ir turėtas išlaidas (tiesioginius nuostolius);

12.3. Tarnybos, patyrusios žalą, kaltės laipsnį ir Tarnybos įgaliotų atstovų veiksmus

(neveikimą) siekiant išvengti žalos atsiradimo;

12.4. žalą padariusio asmens kaltės laipsnį ir jo veiksmus, siekiant išvengti žalos atsiradimo;

12.5. aplinkybes, kiek patirtai žalai atsirasti turėjo įtakos žalos atsiradimo metu vykdyta funkcija ir Tarnybai tenkanti tokios veiklos rizika.

13. Tyrimą atliekantis subjektas, įvertinęs aprašo 12.1 – 12.5 papunkčiuose nurodytas aplinkybes, gali siūlyti įstaigos vadovui sumažinti atlygintinos žalos dydį. Kokia dalimi mažinamas darbuotojo padarytos žalos atlyginimo dydis, nusprendžia Tarnybos vadas priimdamas įsakymą dėl žalos atlyginimo.

IV SKYRIUS ŽALOS DYDŽIO NUSTATYMAS

14. Žalos dydis nustatomas atsižvelgiant į žalos padarymo momentu buvusią sugadinto, sunaikinto ar prarasto Tarnybos turto atstatomąją vertę:

14.1. jeigu turtas yra sugadintas ir gali būti pataisomas, žalos dydžiu turi būti laikomos išlaidos, kurios buvo būtinos, grąžinant turtui jo iki sugadinimo buvusią pirmykštę vertę ir atkuriant buvusią fizinę jo būklę, buvusias jo eksploatacines ir naudingąsias savybes pagal žalos padarymo metu taikytas darbų technologijas ir kainas, atsižvelgiant į turto nusidėvėjimo laipsnį (amortizaciją) įvykio dieną;

14.2. jeigu turtas yra visiškai sunaikintas arba jo pataisyti techniškai nebeįmanoma arba ekonomiškai nenaudinga, skaičiuojant žalos dydį, nustatoma, kiek kainuotų įsigyti buvusios fizinės būklės ir buvusių eksploatacinių bei naudingųjų savybių turtą pagal žalos padarymo metu galiojusias kainas, atsižvelgiant į turto nusidėvėjimo laipsnį (amortizaciją). Taip pat turtas laikomas visiškai sunaikintu, jei jo atnaujinti ekonomiškai nenaudinga, tai yra kai jo atstatymo, remonto (rekonstravimo) išlaidos lygios naujo tokios pat paskirties ir to paties pajėgumo turto įsigijimo kainai ar ją viršija;

14.3. apskaičiuojant išlaidas, kurias patirtų Tarnyba atkurdamą turto žalos padarymo metu jo buvusią fizinę būklę, buvusias eksploatacines ir naudingąsias savybes, taip pat turto kainą šio aprašo 14.2 papunktyje nurodytu atveju, specialistai, teikiantys informaciją žalos dydžiui nustatyti, atlieka rinkos kainų analizę;

14.4. atliekant rinkos kainų analizę atsižvelgiama ne mažiau kaip į vieną iš šių išvardytų informacijos šaltinių:

14.4.1. nepriklausomų turto vertintojų ataskaitą, kurioje nurodoma turto atstatymo iki jo buvusios fizinės būklės ir eksploatacinių savybių kaina arba analogiško sunaikintam turtui kaina;

14.4.2. komercinius pasiūlymus dėl tokio paties ar panašaus turto arba jo remonto (rekonstravimo) paslaugų pardavimo;

14.4.3. aukcionų ar kitų viešų pardavimų skelbiamą kainą apie tokio paties ar panašaus turto vertę;

14.4.4. tiekėjų viešai publikuojamas tokio paties ar panašaus turto vertes ar jo remonto (rekonstravimo) kainas.

15. Tarnybai atlyginus jos darbuotojo padarytą žalą trečiajam asmeniui, žalos dydžiu laikomas atlygintos žalos dydis, nustatytas teismo sprendimu, nuosprendžiu, teismo nutartimi patvirtinta taikos sutartimi ar kitais dokumentais.

16. Specialistas, tyrimą atliekančio subjekto prašymu, per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo, pateikia jam raštu visą informaciją, reikalingą žalos dydžiui apskaičiuoti, kartu su ją pagrindžiančiais dokumentais.

17. Žalos dydžiui nustatyti gali būti pasitelkiami nepriklausomi turto vertintojai. Išlaidos, patirtos žalai įvertinti, įskaičiuojamos į žalos dydį.

18. Žalos, padarytos dėl kelių Tarnybos darbuotojų kaltės, dydis kiekvienam iš jų nustatomas atsižvelgiant į kaltės laipsnį ir materialinės atsakomybės ribas. Jei darbuotojui žalos dydis sumažinamas dėl šio aprašo 12.1 – 12.5 papunkčiuose nustatytų aplinkybių, tai negali būti

pagrindas padidinti atlygintą žalą kitiems grupinės atsakomybės dalyviams.

19. Tarnybos darbuotojas nuo materialinės atsakomybės gali būti atleidžiamas, jei žala Tarnybos turtui buvo padaryta dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių, taip pat, jei žala buvo padaryta veikiant būtinosios ginties, būtinojo reikalingumo ir (arba) tarnybinio būtinumo sąlygomis, dėl pateisinamos tarnybinės rizikos ar tinkamai vykdant teisėtą įsakymą.

20. Tyrimas dėl žalos padarymo fakto, kalto dėl žalos padarymo asmens, žalos dydžio nustatymo yra baigiamas, surašant išvadą, kurioje išdėstomos nustatytos aplinkybės, pateikiamas įvykio aplinkybių vertinimas, fiksuojamas padarytos žalos dydis, visos įvykiui ištirti reikšmingos aplinkybės ir kiti reikšmingi duomenys.

V SKYRIUS ŽALOS ATLYGINIMAS

21. Tarnybos darbuotojas, padaręs žalą Tarnybai, ją atlyginti gali savo noru.

22. Tarnybos vado sutikimu, Tarnybos darbuotojas žalai atlyginti gali perduoti tapatų ir lygiavertį turtą arba pataisyti sugadintąjį.

23. Atlyginant žalą pagal šio aprašo 21 ir 22 punktus, sudaromas rašytinis susitarimas atlyginti žalą (toliau – susitarimas), nurodant žalos dydį, atlyginimo būdą bei terminus. Susitarimo projektą parengia Tarnybos Štabo Teisės skyrius, vizuoja Tarnybos Finansų ir apskaitos skyrius, pasirašo Tarnybos vadas ir žalą padaręs Tarnybos darbuotojas. Susitarimas surašomas dviem egzemplioriais, turinčiais vienodą teisinę galią, iš kurių po vieną tenka kiekvienai iš susitarimo šalių.

24. Tarnybos darbuotojui pažeidus susitarimu nustatytus žalos atlyginimo terminus, likusi neatlyginta žalos dalis atlyginama Tarnybos vado sprendimu ne ginčo tvarka.

25. Tarnybos darbuotojo padaryta žala, jei žalos atlyginimo klausimas neišspręstas šio aprašo 21–23 punktuose nurodytu būdu, atlyginama vadovaujantis Tarnybos vado įsakymu (kurį rengia Tarnybos Finansų ir apskaitos skyrius), išskaitant iš Tarnybos darbuotojo darbo užmokesčio. Darbuotojo padaryta ir jo gera valia neatlyginta žala, Tarnybos vado įsakymu, kuris turi būti priimtas ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo žalos paaiškėjimo dienos, išskaitoma iš darbuotojui priklausančio darbo užmokesčio, tačiau išskaitos dydis negali viršyti vieno mėnesio darbuotojo vidutinio darbo užmokesčio dydžio net ir tuo atveju, jeigu buvo padaryta didesnė žala.

26. Tarnybos darbuotojas, padaręs žalą tretiesiems asmenims, kurią atlygino Tarnyba, atlygina Tarnybai padarytą žalą šio aprašo nustatytais sąlygomis ir tvarka.

27. Tarnybos vado įsakymas dėl žalos atlyginimo perduodamas vykdyti Tarnybos Finansų ir apskaitos skyriui.

28. Per mėnesį išskaičiuojama suma už padarytą žalą negali viršyti 20 procentų darbuotojui priklausančio per mėnesį mokėti darbo užmokesčio, jeigu įstatymai nenustato kitaip.

29. Neleidžiama daryti išskaitymų iš kompensacijų, išeitinių ir kitų išmokų, į kurias pagal įstatymus išieškojimas negali būti nukreipiamas.

30. Jei žala negali būti atlyginama šio skyriaus nustatyta tvarka, žala išieškoma įstatymų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Ginčai, kylantys dėl materialinės atsakomybės taikymo, gali būti nagrinėjami Tarnyboje veikiančioje tarnybinių ginčų komisijoje (statutinių valstybės tarnautojų atveju), taip pat sprendžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka (statutinių ir karjeros valstybės tarnautojų atveju), arba kreipiantis į darbo ginčus nagrinėjančią organą (darbuotojų pagal darbo sutartį atveju). Tarnybinių ginčų komisija, darbo ginčų komisija gali motyvuotai sumažinti atlygintinos materialinės žalos dydį, atsižvelgdama į Tarnybos darbuotojo

kaltės laipsnį, konkrečias žalos padarymo aplinkybes, sunkią materialinę darbuotojo padėtį, išlaikomus mažamečius ar nedarbingus šeimos narius.

32. Žalos atlyginimas išieškomas teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais.
